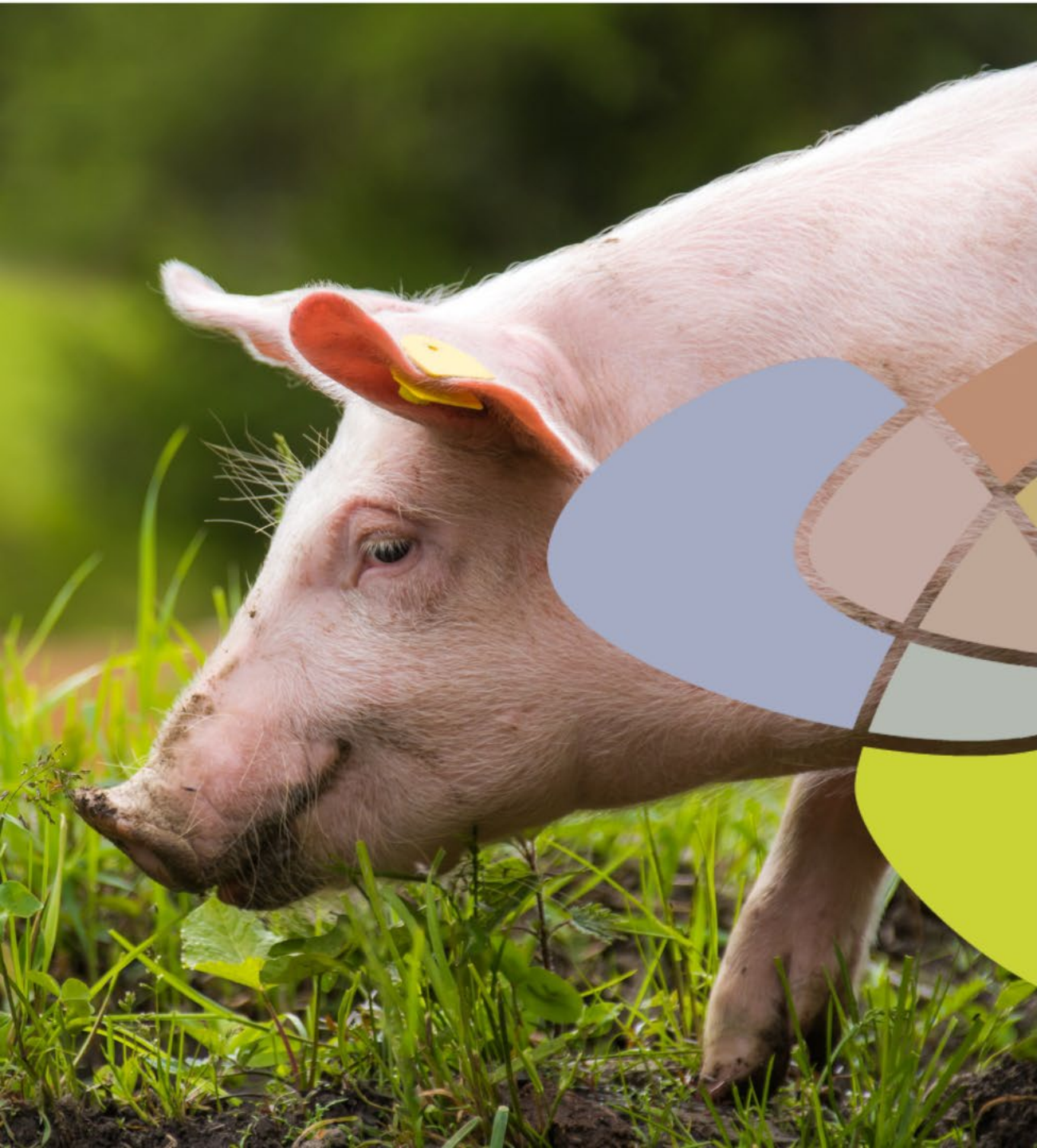

Bedrijfseconomische gevolgen aanpassen BLk 1 ster

3 januari 2026

- Opdrachtbeschrijving
- Opgegeven criteria op een rij
- Referentiebedrijf en overige uitgangspunten
- Doorrekeningen
- Ingrijpende criteria
- Criteria in de loop van de tijd
- Stoppen met staart couperen
- Vrijloopkraamhok + Biggennest
- Vloer biggennest ingestrooid
- Slotopmerkingen

De Dierenbescherming heeft de Beter Leven keurmerk criteria Varkens herzien. Vóór de vaststelling en publicatie van de herziene criteria zijn de criteria ter beschikking gesteld aan Connecting Agri & Food.

Connecting Agri & Food is gevraagd om de meerkosten van de herziene Beter Leven keurmerk criteria Varken 1 ster te bepalen.

De kosten zijn doorgerekend voor een zeugenbedrijf en vleesvarkensbedrijf en omgerekend naar kg varkensvlees (af boerderij).

De opgegeven 34 criteria op een rij

connecting
agri&food

A03	Workshop mens-dier interactie
A03a	Bijscholing
AV04	Analyse waterkwaliteit
AM03b	Branddetectie technische ruimte/risicoruimte
AM03c	Blusvoorziening technische ruimte/risicoruimte
AM03g	Situering technische installaties en apparaten
AM03h	Handbrandblussers
AM05.2a	Stapsgewijs stoppen met staart couperen
AH03a	Metten stalklimaat
AH03aa	Aantal meetunits stalklimaat
AH03b	Stalklimaat
AH12	Vluchtmogelijkheid
BE03	Bedekking vloer ligplaats zoekberen
BE04	Gedeeltelijke roostervloer zoekberen
BE05	Vreetbreedte voerplaats zoekberen
G02	Bezetting jonge fokgelten lichaamsgewicht tot 110 kg
G03	Bezetting jonge fokgelten lichaamsgewicht vanaf 110 kg

Z09.1	Oppervlakte per zeug/Bewegingsruimte
Z14a	Vreetplaatsen zeugen eetmomenten
Z17.1	Vreetbreedte
K01.1	Vrijloopkraamhok
K01.1a	Zeugenoppervlak vrijloopkraamhok
K02.1	Oppervlak
K08	Biggenest
K08c	Vloer biggenest ingestrooid
K11a	Trog zeug/Biggen eten met de zeug
B04a	Aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding
B04b	Vreetplaatsen biggen eetmomenten
B04c	Aantal drinkplaatsen
V02.1a	Bewegingsruimte per vleesvarken vergroten
V03A.1	Dichte vloer vleesvarkens
V05.1a	Vreetplaatsen vleesvarkens eetmomenten
V05b.1	Vreetbreedte
V05c.1	Aantal drinkplaatsen

Bedrijfsomvang

- Zeugenbedrijf: 800 fokzeugen
- Vleesvarkensbedrijf: 3.000 vleesvarkens

Technische resultaten: KWIN

Investeringsen en arbeid

- KWIN indien beschikbaar, offertes, danwel best professional judgement

Alleen bovenwettelijke eisen worden doorgerekend

Doorrekeningen (1/2)

connecting
agri&food

Norm	Welzijnsaspect	Kosten 2026	Eenheid	Afschrijving jaren	Zeugen			Vleesvarkens					
					800 zeugen			3000 vleesvarkens			Totaal per kg incl. big		
					Kosten per jaar	Kosten per zeug	Kosten per big	Kosten per jaar	Kosten per vlva	Kosten per kg	Kosten per big	Kosten per vlva	Kosten per kg
A03	Workshop mens-dier interactie	€ 780	per cursus		€ 468	€ 0,59	€ 0,02	€ 156	€ 0,02	€ 0,000	€ 0,02	€ 0,02	€ 0,0003
A03a	Bijscholing	€ 840	per cursus		€ 5.040	€ 6,30	€ 0,20	€ 1.680	€ 0,17	€ 0,002	€ 0,20	€ 0,17	€ 0,004
AV04	Analyse waterkwaliteit	€ 604	testen per jaar		€ 604	€ 0,76	€ 0,02	€ 604	€ 0,06	€ 0,001	€ 0,02	€ 0,06	€ 0,001
AM03b	Branddetectie technische ruimte/risicoruimte	Zie AM03g											
AM03c	Blusvoorziening technische ruimte/risicoruimte	Zie AM03g											
AM03g	Situering technische installaties en apparaten	Wetgeving '24	Nieuwe bouw										
AM03h	Handbrandblussers	Zie AM03g											
AM05.2a	Stapsgewijs stoppen met staart couperen	€8,80*	per varken		€ 88.480	€ 111	€ 3,50	€ 53.424	€ 5,30	€ 0,053	€ 3,50	€ 5,30	€ 0,088
AH03a	Metten stalklimaat	€ 2.094	per / unit	5	€ 3.350	€ 4,19	€ 0,13	€ 1.417	€ 0,14	€ 0,001	€ 0,13	€ 0,14	€ 0,003
AH03aa	Aantal meetunits stalklimaat	Zie AH03											
AH03b	Stalklimaat	Zie AH03											
AH12	Vluchtmogelijkheid	€ 250	schot /hok	10	€ 9.328	€ 11,66	€ 0,37	€ 8.969	€ 0,88	€ 0,009	€ 0,37	€ 0,88	€ 0,013
BE03	Bedekking vloer ligplaats zoekberen	€ 435	per hok	10	€ 187	€ 0,23	€ 0,01				€ 0,01		€ 0,000
BE04	Gedeeltelijke roostervloer zoekberen												
BE05	Vreetbreedte voerplaats zoekberen												
G02	Bezetting jonge fokgelten lichaamsgewicht tot 110 kg	€ 899	opfokzpl 1 m2	20	€ 1.614	€ 2,02	€ 0,06				€ 0,06		€ 0,001
G03	Bezetting jonge fokgelten lichaamsgewicht vanaf 110 kg	€ 899	opfokzpl 1 m2	20	€ 2.802	€ 3,50	€ 0,11				€ 0,11		€ 0,001

*Staarten: € 26,20 / big voor traditioneel bedrijf: staluitrusting technisch niet meer up-to-date, beperkte leefoppervlakte per dier, ventilatie is matig, onvoldoende drink- en vreetplaatsen, biggen op volledig kunststofrooster.

€ 8,80 / varken voor modern bedrijf met bovenwettelijke leefoppervlakte per dier. Bedrijfsuitrusting en management zijn up-to-date; wel zijn nog stappen nodig voor het houden van varkens met ongecoupeerde staarten

Meerkosten staarten gesplitst naar diercategorie (euro per afgeleverd dier): €3,50 per big en €5,30 per vleesvarkens.

Doorrekeningen (2/2)

connecting
agri&food

Norm	Welzijnsaspect	Kosten 2026	Eenheid	Afschrijving jaren	Zeugen			Vleesvarkens					
					800 zeugen			3000 vleesvarkens			Totaal per kg incl. big		
					Kosten per jaar	Kosten per zeug	Kosten per big	Kosten per jaar	Kosten per vlva	Kosten per kg	Kosten per big	Kosten per vlva	Kosten per kg
Z09.1	Oppervlakte per zeug / Bewegingsruimte	€ 435	per m2	20	€ 6.508	€ 8,13	€ 0,26				€ 0,26		€ 0,003
Z14a	Vreetplaatsen zeugen eetmomenten												
Z17.1	Vreetbreedte zeug	€ 475		20	€ 426	€ 0,53	€ 0,02				€ 0,02		€ 0,000
K01.1 + K08	Vrijloopkraamhok + Biggennest	€ 8,21**			€ 207.549	€ 259	€ 8,21				€ 8,21		€ 0,083
K01.1a	Zeugenoppervlak vrijloopkraamhok	Zie K01.1											
K02.1	Oppervlakte vrijloopkraamhok	Zie K01.1											
K08c	Vloer biggennest ingestrooid (met stro)	stro/arbeid	200 nesten	10	€ 113.976	€ 142,47	€ 4,51				€ 4,51		€ 0,045
K11a	Trog zeug / Biggen eten met de zeug												
B04a	Aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding	€ 43	bakje+ruimte	10	€ 2.413	€ 3,02	€ 0,10				€ 0,10		€ 0,001
B04b	Vreetplaatsen biggen eetmomenten												
B04c	Aantal drinkplaatsen biggen	€ 81		10	€ 540	€ 0,68	€ 0,02				€ 0,02		€ 0,000
V02.1a	Bewegingsruimte per vleesvarken vergroten (1,1 m2)	€ 899	GAV (1 m2)	20				€ 25.215	€ 2,50	€ 0,025		€ 2,50	€ 0,025
V03A.1	Dichte vloer vleesvarkens (40-50%)	€ 100	10% dicht	20				€ 2.805	€ 0,28	€ 0,003		€ 0,28	€ 0,003
V05.1a	Vreetplaatsen vleesvarkens eetmomenten												
V05b.1	Vreetbreedte vleesvarken	€ 500		10				€ 10.763	€ 1,07	€ 0,011		€ 1,07	€ 0,011
V05c.1	Aantal drinkplaatsen vleesvarkens	€ 92		10				€ 459	€ 0,05	€ 0,000		€ 0,05	€ 0,000
	Subtotaal						€ 17,38		€ 10,34	€ 0,104			€ 0,279
	Totaal						€ 17,53		€ 10,46	€ 0,105			€ 0,281

** Vrijloopkraamhok: Investeringskosten incl. additionele kosten uitval, arbeid etc.

€ 8,21/ big bij gelijk blijvend staloppervlak en daardoor minder dieren (621 zeugen i.p.v. 800). Het wordt echter € 3,80 / big als het aantal zeugen gelijk kan blijven

Ingrijpende criteria

Norm	Welzijnsaspect	Kosten 2026	Eenheid	Afschrijving jaren	Zeugen			Vleesvarkens					
					800 zeugen			3000 vleesvarkens			Totaal per kg incl. big		
					Kosten per jaar	Kosten per zeug	Kosten per big	Kosten per jaar	Kosten per vlva	Kosten per kg	Kosten per big	Kosten per vlva	Kosten per kg
A03a	Bijscholing	€ 840	per cursus		€ 5.040	€ 6,30	€ 0,20	€ 1.680	€ 0,17	€ 0,002	€ 0,20	€ 0,17	€ 0,004
AM05.2a	Stapsgewijs stoppen met staart couperen	€8,80*	per varken		€ 88.480	€ 111	€ 3,50	€ 53.424	€ 5,30	€ 0,053	€ 3,50	€ 5,30	€ 0,088
AH03a	Metten stalklimaat	€ 2.094	per / unit	5	€ 3.350	€ 4,19	€ 0,13	€ 1.417	€ 0,14	€ 0,001	€ 0,13	€ 0,14	€ 0,003
AH12	Vluchtmogelijkheid	€ 250	schot /hok	10	€ 9.328	€ 11,66	€ 0,37	€ 8.969	€ 0,88	€ 0,009	€ 0,37	€ 0,88	€ 0,013
G03	Bezetting jonge fokgelten lichaamsgewicht vanaf 110 kg	€ 899	opfokzpl 1 m2	20	€ 2.802	€ 3,50	€ 0,11				€ 0,11		€ 0,001
Z09.1	Oppervlakte per zeug / Bewegingsruimte	€ 435	per m2	20	€ 6.508	€ 8,13	€ 0,26				€ 0,26		€ 0,003
K01.1 + K08	Vrijloopkraamhok + Biggennest	€ 8,21**			€ 207.549	€ 259	€ 8,21				€ 8,21		€ 0,083
K08c	Vloer biggennest ingestrooid (met stro)	stro/arbeid	200 nesten	10	€ 113.976	€ 142,47	€ 4,51				€ 4,51		€ 0,045
B04a	Aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding	€ 43	bakje+ruimte	10	€ 2.413	€ 3,02	€ 0,10				€ 0,10		€ 0,001
V02.1a	Bewegingsruimte per vleesvarken vergroten (1,1 m2)	€ 899	GAV (1 m2)	20				€ 25.215	€ 2,50	€ 0,025		€ 2,50	€ 0,025
V03A.1	Dichte vloer vleesvarkens (40-50%)	€ 100	10% dicht	20				€ 2.805	€ 0,28	€ 0,003		€ 0,28	€ 0,003
V05b.1	Vreetbreedte vleesvarken	€ 500		10				€ 10.763	€ 1,07	€ 0,011		€ 1,07	€ 0,011
	Subtotaal						€ 17,38		€ 10,34	€ 0,104			€ 0,279
	Totaal						€ 17,53		€ 10,46	€ 0,105			€ 0,281

*Staarten: € 26,20 / big voor traditioneel bedrijf: staluitrusting technisch niet meer up-to-date, beperkte leefoppervlakte per dier, ventilatie is matig, onvoldoende drink- en vreetplaatsen, biggen op volledig kunststofrooster.

€ 8,80 / varken voor modern bedrijf met bovenwettelijke leefoppervlakte per dier. Bedrijfsuitrusting en management zijn up-to-date; wel zijn nog stappen nodig voor het houden van varkens met ongecoupeerde staarten

Meerkosten staarten gesplitst naar diercategorie (euro per afgeleverd dier): €3,50 per big en €5,30 per vleesvarken.

** Vrijloopkraamhok: Investeringskosten incl. additionele kosten uitval, arbeid etc.

€ 8,21/ big bij gelijk blijvend staloppervlak en daardoor minder dieren (621 zeugen i.p.v. 800). Het wordt echter € 3,80 / big als het aantal zeugen gelijk kan blijven

Criteria in de loop van de tijd

Norm	Welzijnsaspect	Zeugen		Vleesvarkens					In de loop van de tijd					
		800 zeugen		3000 vleesvarkens		Totaal per kg incl. big			Totaal kosten per kg incl. big					
		Kosten per jaar	Kosten per big	Kosten per jaar	Kosten per kg	Kosten per big	Kosten per vlva	Kosten per kg	Direct	Na 1 jaar	2028	2030	2035	2045
A03a	Bijscholing	€ 5.040	€ 0,20	€ 1.680	€ 0,002	€ 0,20	€ 0,17	€ 0,004	€ 0,004					
AM05.2a	Stapsgewijs stoppen met staart couperen *	€ 88.480	€ 3,50	€ 53.424	€ 0,053	€ 3,50	€ 5,30	€ 0,088	€ 0,0004	€ 0,0008	€ 0,0012	€ 0,088		
AH03a	Metten stalklimaat	€ 3.350	€ 0,13	€ 1.417	€ 0,001	€ 0,13	€ 0,14	€ 0,003			€ 0,003			
AH12	Vluchtmogelijkheid	€ 9.328	€ 0,37	€ 8.969	€ 0,009	€ 0,37	€ 0,88	€ 0,013				€ 0,013		
G03	Bezetting jonge fokgelten lichaamsgewicht vanaf 110 kg	€ 2.802	€ 0,11			€ 0,11		€ 0,001		€ 0,001				
Z09.1	Oppervlakte per zeug / Bewegingsruimte	€ 6.508	€ 0,26			€ 0,26		€ 0,003					€ 0,003	
K01.1 + K08	Vrijloopkraamhok + Biggennest **	€ 207.549	€ 8,21			€ 8,21		€ 0,083					€ 0,083	
K08c	Vloer biggennest ingestrooid (met stro)	€ 113.976	€ 4,51			€ 4,51		€ 0,045					€ 0,045	
B04a	Aantal vreetplaatsen bij individuele of ad libitum voeding	€ 2.413	€ 0,10			€ 0,10		€ 0,001				€ 0,001		
V02.1a	Bewegingsruimte per vleesvarken vergroten (1,1 m2)			€ 25.215	€ 0,025		€ 2,50	€ 0,025					€ 0,025	
V03A.1	Dichte vloer vleesvarkens (40-50%)			€ 2.805	€ 0,003		€ 0,28	€ 0,003						€ 0,003
V05b.1	Vreetbreedte vleesvarken			€ 10.763	€ 0,011		€ 1,07	€ 0,011						€ 0,011
	Subtotaal		€ 17,38		€ 0,104			€ 0,279	€ 0,004	€ 0,002	€ 0,004	€ 0,102	€ 0,156	€ 0,014
	Totaal		€ 17,53		€ 0,105			€ 0,281						

* Staarten: € 26,20 / varken voor traditioneel bedrijf en € 8,80 / varken voor modern bedrijf met bovenwettelijke leefoppervlakte per dier. Voor bedrijfsuitrusting zie vorige slide (8). Meerkosten gesplitst naar diercategorie: €3,50 per big en €5,30 per vleesvarken.

Aan de hand van één van de drie krulstaartroutes kiest de varkenshouder ervoor om een groeiend aantal tomen met krulstaarten te houden (route 1): Direct: minimaal 2 tomen - 2027 min. 4 tomen - 2028 min. 6 tomen - 2029 min.12 tomen (2030 alle tomen).

Kosten per varken €8,80 + leergeld €3,00 en inflatie t/m 2025 tov 2021: kostprijs MLT €2,01 tov €1,60 = 25,6% is €14,82. Bij 31,6 biggen/zeug/jaar worpindex 2,37 is 13,33 biggen per toom: 2 tomen 26,66*€14,82=€395,10 - 4 tomen €790,20 enz..

** Vrijloopkraamhok: Investeringskosten incl. additionele kosten uitval, arbeid etc.

€ 8,21/ big bij gelijk blijvend staloppervlak en daardoor minder dieren (621 zeugen i.p.v. 800). Het wordt echter € 3,80 / big als het aantal zeugen gelijk kan blijven

AM05.2a Stapsgewijs stoppen met staart couperen

Uiterlijk per 1-7-2026 wordt gekozen voor één van de drie krulstaartroutes om dit doel te bereiken.
Route 1. Groeiend aantal tomen, Route 2. Stapsgewijs langer laten en Route 3. Groeiend aantal gelten

- Voor de eindsituatie in 2030 en de leerfase vanaf 2026 tot 2030 (route 1) zijn de kosten in beeld gebracht
- Uitgangspunt kosten: *Rapport: “Op weg naar ongekoupeerde varkensstaarten in Nederland” van Robert Hoste e.a.*
- Onderscheid tussen bedrijven:
 - € 26,20 → Traditioneel bedrijf: Staluitrusting is technisch niet meer up-to-date, er is een beperkte leefoppervlakte per dier, ventilatie is matig, er zijn onvoldoende drink- en vreetplaatsen, biggen op volledig kunststofrooster.
 - € 8,80 → Modern bedrijf: bovenwettelijke leefoppervlakte per dier. Bedrijfsuitrusting en management zijn op het bedrijf up-to-date; wel zijn nog stappen nodig voor het houden van varkens met ongekoupeerde staarten.
 - Meerkosten gesplitst naar diercategorie (euro per afgeleverd dier): €3,50 per big en €5,30 per vleesvarken.
- Geadviseerd wordt richting 2030 de berekeningen en kosten uit bovengenoemde rapport te actualiseren i.v.m. meer kennis en ervaring, voortschrijdende inzichten en inflatie.
- Voor de leerfase van 2026 tot 2030 is gerekend met €8,80 + leergeld €3,00 en inflatie t/m 2025 t.o.v. 2021: kostprijs MLT €2,01 t.o.v. €1,60 = 25,6% is totaal van €14,82/varken. Bij 31,6 biggen/zeug/jaar worpindex 2,37 is 13,33 biggen per toom: 2 tomen 26,66*
€14,82=€395,10 - 4 tomen €790,20 enz..

Norm	Welzijnsaspect	Kosten 2026	Eenheid	Afschrijving jaren	Zeugen			Vleesvarkens					
					800 zeugen			3000 vleesvarkens			Totaal per kg incl. big		
					Kosten per jaar	Kosten per zeug	Kosten per big	Kosten per jaar	Kosten per vlva	Kosten per kg	Kosten per big	Kosten per vlva	Kosten per kg
AM05.2a	Stapsgewijs stoppen met staart couperen	€8,80*	pervarken		€ 88.480	€ 111	€ 3,50	€ 53.424	€ 5,30	€ 0,053	€ 3,50	€ 5,30	€ 0,088

K01.1 + K08: Vrijloopkraamhok + Biggennest

Vrijloopkraamhok: min. 7,5 m².

Bij nieuw- en/of verbouw, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2035.

Alle zogende biggen van één toom hebben samen een afgeschermd ligplaats van min. 0,6 m².

Bij nieuw- en/of verbouw, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2035 bedraagt de afgeschermd ligplaats min. 1,0 m².

- Overgang naar vrijloopkraamhokken leidt tot extra huisvestingskosten a.g.v. een grotere oppervlakte, en extra productiekosten a.g.v. meer biggensterfte.
- Indien binnen bestaande muren moet worden verbouwd komen daar nog extra kosten bij a.g.v. tijdelijke leegstand en ongunstigere bezetting.
- Daarnaast neemt bij verbouw binnen de bestaande muren het inkomen af a.g.v. minderopbrengsten omdat het aantal zeugen afneemt. Afhankelijk van de bedrijfsstructuur (al of niet (deels) gesloten bedrijven, kan dit ook versterkt doorwerken op zeugenbedrijven met een vleesvarkenstak

Meerkosten vrijloopkraamhok t.o.v. traditioneel	Eenheid	Traditioneel	Bij gelijkblijvend aantal zeugen	Binnen bestaande muren
			7,5 m ² (incl. biggennest 0,6 m ²)	7,5 m ² (incl. biggennest 0,6m ²)
Aantal zeugenplaatsen	Nr	880	880	684
Aantal zeugen	Nr	800	800	621
Additionele productiekosten vrijloopkraamhokken	€/big		€ 3,80	€ 8,21

K08C - Vloer biggennest ingestrooid

De vloer van de ligplaats is ingestrooid met stro of vergelijkbaar materiaal

Bij nieuw- en verbouw, doch uiterlijk vanaf 01-01-2035

Voor 800 zeugen / 200 biggennesten á 1 m2:

- Stroverbruik 0,5 kg /dag á €360/ton = $0,5 \cdot 365 \cdot 0,36 = 65,7 \times 200 =$ **€13.140**
- Arbeid 1 min/dag en 1/4 uur per week = $1/60 \cdot 365 + 1/4 \cdot 52 = 19,08$ uur
 $19,08 \text{ uren} \cdot €26,42 \text{ per uur (€52.400 per jaar /1983,6 uren per jaar)} = €504 \cdot 200 =$ **€100.836**
- Totaal €13.104 + €100.836 = €113.976 jaarkosten bedrijf / per zeug €142,47 / **per big €4,51**

Norm	Welzijnsaspect	Kosten 2026	Eenheid	Afschrijving jaren	Zeugen			Vleesvarkens					
					800 zeugen			3000 vleesvarkens			Totaal per kg incl. big		
					Kosten per jaar	Kosten per zeug	Kosten per big	Kosten per jaar	Kosten per vlva	Kosten per kg	Kosten per big	Kosten per vlva	Kosten per kg
K08c	Vloer biggennest ingestrooid (met stro)	stro/arbeid	200 nesten	10	€ 113.976	€ 142,47	€ 4,51				€ 4,51		€ 0,045

1. Het opgegeven pakket aan nieuwe/herziene criteria is zeer fors
2. Kosten criteria kunnen sterk variëren tussen individuele bedrijven
3. Criteria vergen dat vergunningverlening weer mogelijk wordt
4. Stoppen met staarten couperen: risico niet gekwantificeerd
5. Sommige criteria vergen niet alleen meer kosten, maar ook anders werken

Disclaimer:

Kosten zijn doorgerekend op prijzen vanuit KWIN 2025-2026 en/of offertes 2025. Prijsniveau bij ingang van de criteria ligt naar verwachting op een ander niveau.